

DIVERSOS AUTORS, *Estudis jurídics sobre la Llei de política lingüística*, Barcelona-Madrid, Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Autònoms-Marcial Pons, 1999, 588 pàg., ISBN: 84-393-4791-x i 84-7248-681-8 (un per a cada editorial). (Hi ha versió en castellà).

DIVERSOS AUTORS, *Jornades sobre la Llei de política lingüística* (Barcelona, 19 i 20 de febrer de 1998), Barcelona, Generalitat de Catalunya, Institut d'Estudis Autònoms, 1999, 376 pàg.

El Parlament de Catalunya va aprovar al final de 1997 la Llei de política lingüística, publicada al DOGC núm. 2553, de 9 de gener de l'any següent, com a Llei 1/1998, de 7 de gener, després d'un llarg procés d'elaboració.

La Llei de política lingüística (LPL) ha substituït l'anterior Llei 7/1983, de 18 d'abril, de normalització lingüística a Catalunya, si bé assumint la doctrina i el bagatge que aquella va generar. L'aprovació de la Llei actual, però, ha creat un nou marc legal, ja que legisla uns camps que la Llei anterior no tractava. Calia, doncs, estudiar i analitzar a fons

el contingut de la nova disposició. Amb aquesta finalitat s'han publicat nombrosos articles a la premsa i en revistes especialitzades; ha generat, també, molts debats i sessions de presentació.

En aquesta recensió donem compte de les dues publicacions de més gruix que han estudiat la LPL. D'una banda, l'Institut d'Estudis Autònoms de la Generalitat de Catalunya va encarregar uns treballs a juristes de reconegut prestigi perquè analitzessin diferents aspectes de la LPL; la majoria, catalans, però també de Madrid i del País Basc.

A *Estudis jurídics sobre la Llei de*

política lingüística —la primera publicació que ressenyem— hi trobem de bell antuvi l'estudi «Bases constitucionals i estatutàries de la legislació lingüística catalana» de Miguel Herrero de Miñón, que comentarem amb més detall. L'autor, ponent constitucional, analitza d'entrada què diu de les llengües la Constitució espanyola de 1978. Comenta el pas històric de la imposició coactiva del monolingüisme al «reconeixement, no solament com a fet sinó com a valor positiu, del plurilingüisme [...] anomenat “la realitat plurilingüe de la Nació espanyola” (STC 82/1986 i 337/1994)». Analitza més endavant el cas del català llengua pròpia com a cooficial; afirma, en aquest sentit, que de la literalitat de l'art. 3 de l'Estatut d'autonomia «que ningú no discuteix i que forma part del bloc de constitucionalitat, en resulta, doncs una preeminència del català a Catalunya, el qual no és solament llengua oficial com ho és el castellà, sinó que és oficial perquè és llengua “pròpia”, una preeminència jurídica que correspon a un factor d'identificació política».

De la “propietat” de la llengua Herrero de Miñón diu que pot tenir dues dimensions, «*propietat de l'individu* que disposa d'una llengua; *propietat de la comunitat* a què pertany l'individu»; aquí remarca: «El problema central de tota política lingüística rau en la manera de co-herençar ambdues dimensions».

L'autor reflexiona sobre l'art. 4

de la LPL (els drets lingüístics) i afirma que la consideració jurídica contrasta amb la situació de fet. Parla dels drets lingüístics com a «expressió de la llibertat inherent al desenvolupament de la personalitat» i també dels deures lingüístics, «inherents a la pertinença a una comunitat». Recorda que l'art. 3.1 de la Constitució possibilita que els estatuts d'autonomia «estableixin al seu torn uns deures lingüístics respectius». En aquest sentit es pregunta «què significa, si no, la “plena igualtat pel que fa als drets i als deures dels ciutadans de Catalunya”, formalment proclamada a l'art. 3.3 EAC?»

Una reflexió darrera és dedicada al cas de l'aranès.

El segon treball tracta de «La competència legislativa de la Generalitat de Catalunya per establir normatives lingüístiques i “normalitzar” el català» i és signat per E. Argullol i Murgadas. Argullol reflexiona sobre l'existència i l'abast de les competències lingüístiques, sobre aquestes i el mandat de normalització, la territorialitat de les normes lingüístiques i, en darrer terme, el règim constitucional i estatutari en matèria lingüística.

Els estudis següents són «El català com a “llengua pròpia” de Catalunya» (A. Mirambell i Abancó), «El règim de doble oficialitat i els drets i deures lingüístics» (E. Albertí Rovira), «El català com a “llengua pròpia” de les administracions pú-

bliques de Catalunya» (J. Ferret i Jacas), «El català com a llengua pròpia de les corporacions públiques de base sectorial» (J. A. Xiol Ríos), «L'acreditació del coneixement del català en la funció pública de les administracions catalanes» (I. Agirre-azkuenaga), «La doble oficialitat i l'Administració de justícia» (F. C. Sainz de Robles), «El sistema de conjunció lingüística en l'ensenyament no universitari» (L. Parejo Alfonso), «L'ensenyament universitari en la LPL» (J. Vernet i Llobet), «La normativa lingüística i els mitjans de comunicació» (Marc Carrillo), «Les quotes lingüístiques i la cinematografia» (L. López Guerra), «La normativa lingüística i el món socioeconòmic» (J. M. Puig Sallés), «L'exigència "almenys en català" com a garantia de la presència social de la llengua catalana» (A. Milian Massana), «L'etiquetatge en la Llei catalana de política lingüística» (Manuel Ballbé i Mallol) i «L'àmbit lingüístic català, la col·laboració entre comunitats autònomes i projecció exterior de la llengua catalana» (P. Pérez Tremps).

El darrer treball, a càrrec de J. D. Guàrdia i Canela, «El català en l'àmbit registral i notarial», analitza aquest cas a partir del final de l'apartat 2 de l'art. 3 de la LPL: «Els actes jurídics fets en qualsevol de les dues llengües oficials tenen, pel que fa a la llengua, plena validesa i eficàcia». Estudia el cas dels actes jurídics, els documents públics i els as-

sentaments registrals; en el cas específic del Registre civil l'autor considera que té la consideració de registre públic i també —a diferència dels altres registres— vinculació a l'Administració de justícia. Comenta endemés la doble oficialitat, el dret d'elecció lingüística, la resolució dels desacords i la disponibilitat dels fedataris.

D'altra banda, el febrer de 1998 el mateix Institut d'Estudis Autonòmics va organitzar unes «Jornades sobre la Llei de Política Lingüística», que van tenir lloc els dies 19 i 20, les intervencions de les quals han donat origen a la segona obra motiu d'aquesta recensió. Els participants eren especialistes en dret i professionals d'altres àmbits.

El llibre s'inicia amb la «Presentació», que inclou les intervencions d'Antoni Bayona i de Lluís Jou i Mirabent. Bayona, director de l'Institut d'Estudis Autonòmics, assenyala que les sessions volien compatibilitzar «un debat més rigorós, acadèmic, científic, des de la vessant jurídica, més una visió sectorial de les persones que tenen responsabilitats en les àrees on la Llei o l'aplicació de la Llei ofereix novetats pel que fa als drets lingüístics».

Jou i Mirabent, director general de Política Lingüística, va destacar que «entre els conceptes jurídics que conté la Llei, en els quals es fonamenta, hi ha el de llengua pròpia, el de llengües oficials i el de normalització». Pel que fa al de llengua

pròpia, Jou diu de la seva banda que la LPL «es fonamenta en aquest concepte, que tracta com a concepte col·lectiu, no com a concepte individual, i que com a tal referent col·lectiu té un lligam profund amb altres referents col·lectius del país».

Les intervencions es van agrupar en cinc ponències. A la titulada «Marc constitucional i estatutari de la llengua. Drets i deures lingüístics» hi ha les intervencions del notari J. M. Puig Salellas, de J. Ferret i Jacas i de M. A. Aparicio Pérez. A la ponència «La llengua i l'ensenyament», les d'E. Argullol i Murgadas i del llavors president del Consell Escolar de Catalunya, Jaume Sarramona. A «La llengua a l'Administració», les de J. Vernet i Llobet i d'I. Agirreazkuenaga Zigorraga. A la ponència «La llengua en la justí-

cia, els registres i el notariat» hi ha les del magistrat J. Bayo Delgado, del notari F. Torrent i Cufí i del director del Centre d'Estudis Registrals, F. J. Gómez Gálligo. En darrer terme, a «La llengua en els mitjans de comunicació i en el món socioeconòmic», les d'Antonio Franco, director d'*El Periódico de Catalunya*, de Lluís de Carreras i Serra, llavors president del Consell Audiovisual, de J. M. Bordas i Pallarès, de la Cambra de Comerç de Barcelona, i també les d'A. Milian i Massana i A. Font i Ribas.

La publicació es tanca amb una «Cloenda» del llavors conseller de Cultura, Joan M. Pujals, i amb un «Resum» útil de les intervencions en català, castellà i anglès.

Josep PUIG I PLA

La lingüística de Pompeu Fabra, edició a cura de Jordi Ginebra, Raül-David Martínez Gili i Miquel Àngel Pradilla, 2 volums, Alacant, Institut Universitari de Filologia Valenciana-Universitat Rovira i Virgili, 2000, col·lecció «Symposia Philologica», 342 i 412 pàgines, ISBN 84-7908-595-9.

Els dies 14, 15 i 16 de desembre de 1998 es va dur a terme a Tarragona el Col·loqui Internacional *La lingüística de Pompeu Fabra*, organitzat pel Departament de Filologia Catalana de la Universitat Rovira i Virgili. L'obra que ara ressenyem n'aplega les conferències d'inauguració i cloenda i la major

part de les ponències i comunicacions.

Pompeu Fabra és sens dubte una personalitat admirada pel seu compromís cívic i per la seva contribució decisiva a la normalització de la llengua catalana i al redreçament del sentiment d'identitat. Podríem dir que, de fet, Pompeu Fabra ha